

ZAGREBAČKA
BURZA

Zagreb Stock Exchange

Trgovinski priručnik

Zagreb, prosinac 2018.

Sadržaj:

1	Uvod	1
2	Vrijeme trgovanja i trajanje pojedinih faza trgovine	1
2.1	Modalitet kontinuirane trgovine	1
2.2	Modalitet dražbe	2
2.3	Modalitet kontinuiranih dražbi	2
2.4	Blok transakcije	2
2.5	Vrijeme trajanja dražbe uravnoteženja i produljene dražbe	2
3	Kriteriji likvidnosti za razvrstavanje dionica u modalitet kontinuirane trgovine i modalitet dražbe	3
3.1	Novouvrštene dionice ili dionice koje se primaju u trgovinu na Progress tržište	3
3.2	Periodička provjera kriterija likvidnosti	3
3.3	Ubrzani prelazak u modalitet kontinuirane trgovine	3
4	Dražba uravnoteženja	4
4.1	Kriterij likvidnosti	4
4.2	Iznosi limita	4
4.2.1	Dionice i udjeli ETF-ova	4
4.2.1.1	Modalitet redovite trgovine	4
4.2.1.2	Modalitet dražbe	5
4.2.2	Obveznice i komercijalni zapisi	5
4.3	Ukidanje limita	5
4.4	Referentna cijena	5
5	Nalog sa skrivenom količinom	6
6	Režim pomaka cijene	6
7	Kratka prodaja	7
8	Oznaka vrste računa i broj računa za namiru	7
8.1	Način unosa vrste računa i računa za namiru	7
8.2	Izmjena podataka	7
9	Dostava identifikatora relevantnih strana u nalogima	8
10	Blok-transakcije	8
10.1	Dogovorene transakcije	8
10.2	Minimalna veličina blok-transakcija	8
10.3	Datum namire	9
11	Maksimalni broj naloga	9

12	Prijelazne i završne odredbe	9
13	Privitak 1: Dostava skraćenih oznaka članova.....	10
1	Identifikacija subjekta koji je podnio nalog.....	10
2	Identifikacijska oznaka klijenta.....	10
3	Skraćene identifikacijske oznake klijenata	11
4	Odluka o ulaganju unutar društva	11
5	Izvršenje u okviru društva	11
6	Skraćene oznake odluka o ulaganju/izvršenju.....	12
7	Rok za dostavu skraćenih oznaka	12

1 Uvod

Na temelju odredbe članka 5. st. 1. Pravila Burze (dalje: Pravila), ovim se Priručnikom uređuje sljedeće:

- Vrijeme trgovanja i trajanje pojedinih faza trgovine
- Vrijeme trajanja dražbe uravnoteženja
- Kriteriji likvidnosti za razvrstavanje dionica u modalitet kontinuirane trgovine i modalitet dražbe
- Iznosi limita za pokretanje dražbe uravnoteženja
- Način unosa oznake vrste računa
- Veličina blok-transakcija

2 Vrijeme trgovanja i trajanje pojedinih faza trgovine

Na temelju odredbe članka 149. st. 1., članka 152. st. 3 i članka 187. st. 2. Pravila, Burza određuje vrijeme trgovanja i odvijanje pojedinih vrsta trgovine, te trajanje pojedine faze modaliteta kontinuirane trgovine i modaliteta dražbe.

2.1 Modalitet kontinuirane trgovine

Tablica 1. vrijeme odvijanja pojedinih faza trgovine u modalitetu kontinuirane trgovine.

Faza	Trajanje
Faza pred-trgovanja	08:00 - 09:00
Glavna faza trgovanja:	
Dražba otvaranja	09:00 - 09:30 ¹
Kontinuirana trgovina	09:30 ² - 12:00
Unutardnevna dražba	12:00 - 12:10 ¹
Kontinuirana trgovina	12:10 ² - 15:55
Dražba zatvaranja	15:55 - 16:00 ¹
Faza post-trgovanja	16:00 ² - 16:15

1---najraniji završetak (zbog varijabilnog završetka dražbe otvaranja, unutardnevne dražbe i dražbe zatvaranja, koji može iznositi najviše 15 sekundi. Varijabilni završetak se određuje posebno za svaki instrument pomoću generatora slučajnih brojeva.

2---najraniji početak

2.2 Modalitet dražbe

Tablica 2. Vrijeme odvijanja pojedinih faza trgovine u modalitetu dražbe.

Faza	Trajanje
Faza pred-trgovanja	08:00 - 11:00
Glavna faza trgovanja - dražba	11:00 - 13:00 ¹
Faza post-trgovanja	13:00 ² - 16:15

1---najraniji završetak (zbog varijabilnog završetka dražbe koji može iznositi najviše 15 sekundi. Varijabilni završetak se određuje posebno za svaki instrument pomoću generatora slučajnih brojeva).

2---najraniji početak

2.3 Modalitet kontinuiranih dražbi

Tablica 3. vrijeme odvijanja pojedinih faza trgovine u modalitetu kontinuiranih dražbi.

Faza	Trajanje
Faza pred-trgovanja	08:00 - 09:00
Glavna faza trgovanja	09:00 - 16:00
Faza post-trgovanja	16:00 - 16:15

Maksimalno vrijeme trajanja faze prikupljanja ponuda iznosi 30 sekundi od trenutka kada održavatelj tržišta unese ponudu.

2.4 Blok transakcije

Blok-transakcije mogu se sklapati svakog trgovinskog dana Burze u vremenu od 08:00 do 16:00 sati.

2.5 Vrijeme trajanja dražbe uravnoteženja i produljene dražbe

Na temelju odredbe članka 198. st. 3. Pravila, Burza određuje vrijeme trajanja dražbe uravnoteženja i produljene dražbe.

Tablica 4. Vrijeme trajanja dražbe uravnoteženja i produljene dražbe za pojedinu vrstu financijskih instrumenata.

Financijski instrument	Dražba uravnoteženja	Produljena dražba
Dionice	5 min + varijabilni završetak (najviše 15 sekundi)	Između 5 i 10 min
Udjeli ETF-a		
Obveznice, prava i komercijalni zapisi		

Ukoliko dođe do pokretanja dražbe uravnoteženje neposredno prije unutardnevne dražbe ili dražbe zatvaranja, dražba uravnoteženja će se automatski prekinuti kada nastupi unutardnevna dražba ili dražba zatvaranja, te ponovno početi po završetku unutardnevne dražbe ili dražbe zatvaranja ako je indikativna cijena izvan definiranih limita.

3 Kriteriji likvidnosti za razvrstavanje dionica u modalitet kontinuirane trgovine i modalitet dražbe

Na temelju odredbe članka 195. st. 3. Pravila, Burza određuje brojčane kriterije za razvrstavanje dionica za trgovanje u modalitet kontinuirane trgovine i modalitet dražbe te brojčane kriterije za ubrzani prijelaz u modalitet kontinuirane trgovine.

U modalitetu kontinuirane trgovine uvijek se trguje dionicama uvrštenim na Vodeće tržište ili Službeno tržište, dionicama za koje postoji sklopljen ugovor o obavljanju poslova održavatelja tržišta između Burze i člana i dionicama uključenim u indeks CROBEX® ili drugi indeks Burze.

U modalitetu dražbe može se trgovati samo dionicama.

3.1 Novouvrštene dionice ili dionice koje se primaju u trgovinu na Progress tržište

Za potrebe ovog Priručnika, prvim uvrštenjem dionice za trgovanje na uređenom tržištu smatra se ako dionica:

(a) prije toga nije bila uvrštena za trgovanje na uređenom tržištu;

(b) prije toga bila je uvrštena za trgovanje na uređenom tržištu, ali je isključena iz trgovanja na svim uređenim tržištima na kojima je bila uvrštena.

Dionice koje se prvi put uvrštavaju na uređeno tržište ili primaju u trgovinu na Progress tržište trguju se u modalitetu kontinuirane trgovine.

3.2 Periodička provjera kriterija likvidnosti

Dionice koje u tromjesečnom razdoblju ostvare prosječno najmanje jednu transakciju dnevno ili imaju prosječni dnevni promet najmanje 15.000,00 kuna trguju se u modalitetu kontinuirane trgovine.

Ostale dionice smatraju se manje likvidnim dionicama i trguju se u modalitetu dražbe.

Prilikom izračuna prosječnog dnevnog prometa i broja transakcija iz izračuna se izuzimaju blok-transakcije i OTC transakcije.

Burza će svakog prvog petka u tromjesečju na svojim internetskim stranicama objaviti popis dionica kojima će se trgovati u modalitetu dražbe. Trgovina dionicama u modalitetu dražbe započet će sljedeći trgovinski dan nakon objavljivanja popisa. Za sve dionice koje prelaze iz jednog modaliteta trgovine u drugi, trgovinski sustav će automatski otkazati sve otvorene naloge iz knjige naloga

3.3 Ubrzani prelazak u modalitet kontinuirane trgovine

Dionica koja u trgovinskom tjednu ostvari promet od najmanje 500.000,00 kuna te ostvari najmanje jednu transakciju dnevno i najmanje 15 transakcija u tjednu prebit će se iz modaliteta dražbe u modalitet kontinuirane trgovine.

Prilikom izračuna prosječnog dnevnog prometa i broja transakcija iz izračuna se izuzimaju blok-transakcije i OTC transakcije .

Burza će na kraju trgovinskog tjedna nakon završetka trgovine na svojim internetskim stranicama objaviti ako je koja dionica zadovoljila uvjete za ubrzani prelazak u modalitet kontinuirane trgovine. Trgovina

dionicama u modalitetu kontinuirane trgovine započet će prvog sljedećeg trgovinskog dana nakon objave na internetskim stranicama. Za sve dionice koje prelaze u modalitet kontinuirane trgovine po ubrzanom postupku, trgovinski sustav će automatski otkazati sve otvorene naloge iz knjige naloga.

4 Dražba uravnoteženja

Mehanizam dražbe uravnoteženja koristi se u trgovini dionicama, udjelima ETF-ova, obveznicama i komercijalnim zapisima.

Na temelju odredbe članka 198. st. 3. Pravila, Burza određuje dinamičke i statičke limite pokretanje dražbe uravnoteženja na temelju kriterija likvidnosti i/ili tržišta na koje je dionica, odnosno udjel ETF-a uvršten.

4.1 Kriterij likvidnosti

Pri definiranju kriterija za primjenu mehanizma dražbe uravnoteženja dionice i udjeli ETF-ova kojima se trguje u Modalitetu redovite trgovine se razvrstavaju u tri razreda po kriteriju likvidnosti uzimajući u obzir broj trgovinskih dana i prosječan dnevni promet u zadnjih 6 (šest) mjeseci.

Prilikom izračuna prosječnog dnevnog prometa iz izračuna se izuzimaju blok-transakcije i OTC transakcije.

Razredi likvidnosti su sljedeći:

1. razred – za dionice i udjele ETF-ova kojima se trgovalo 75% trgovinskih dana i imaju prosječan dnevni promet veći od 100.000,00 kuna;
2. razred – za dionice i udjele ETF-ova kojima se trgovalo 50% trgovinskih dana i imaju prosječan dnevni promet veći od 50.000,00 kuna;
3. razred –ostale dionice i udjele ETF-ova.

Ako dionica ili udjel ETF-a ispunjava uvjet broja trgovinskih dana, a ne ispunjava uvjet prosječnog dnevnog prometa, navedeni financijski instrument raspoređuje se u niži razred u odnosu na onaj razred u koji bi bio raspoređen na osnovi kriterija broja trgovinskih dana.

Iznimno, Burza može, za razdoblje koje ne može biti duže od 10 (deset) trgovinskih dana, donijeti odluku o razvrstavanju pojedine dionice ili udjela ETF-a u razred viši ili niži od razreda u koji bi isti bio razvrstan primjenom navedenih kriterija. Predmetna odluka se objavljuje na internetskim stranicama Burze.

4.2 Iznosi limita

4.2.1 Dionice i udjeli ETF-ova

4.2.1.1 Modalitet redovite trgovine

Prilikom određivanju limita promjene cijene dionice i udjeli ETF-ova kojima se trguje u modalitetu redovite trgovine razvrstavaju se u tri razreda po kriteriju likvidnosti.

Tablica 5. Iznosi limita za pojedine razrede likvidnosti dionica i udjela ETF-ova u modalitetu redovite trgovine.

Razred	Dinamički limit	Statički limit	Limiti za produljenu dražbu
1. razred	5%	10%	20%
2. razred	7,5%	15%	30%
3. razred	10%	20%	40%

4.2.1.2 Modalitet dražbe

Tablica 6. Iznosi limita za pojedine razrede likvidnosti dionica u modalitetu dražbe.

Razred	Dinamički limit	Statički limit	Limiti za produljenu dražbu
4. razred	30%	30%	60%

4.2.2 Obveznice i komercijalni zapisi

Tablica 7. Iznosi limita za dužničke vrijednosne papire.

	Dinamički limit	Statički limit	Limiti za produljenu dražbu
Državne obveznice	3%	6%	9%
Korporativne obveznice, prava i komercijalni zapisi	15%	30%	45%
Anuiteti globalne obveznice RHMf	10%	20%	40%

4.3 Ukidanje limita

Prilikom objave javnosti redovnih i/ili izvanrednih informacija koje mogu utjecati na kolebanje cijene dionice ili udjela ETF-a, limiti promjene cijene se ne primjenjuju do kraja trgovinskog dana u kojem je izdavalatelj obavijestio javnost o informaciji koja može utjecati na kolebanje cijene. Sljedeći trgovinski dan primjenjuju se limiti određeni prema kriteriju likvidnosti.

4.4 Referentna cijena

Referentna cijena za dinamičke limite jest cijena zadnje transakcije, bilo da je ostvarena putem dražbe ili u kontinuiranoj trgovini.

Referentna cijena za statičke limite je cijena zadnje transakcije ostvarena putem dražbe (modalitet dražbe, dražba otvaranja, dražba zatvaranja ili dražba uravnoteženja). Ako određenog trgovinskog dana nije bilo transakcija ostvarenih putem dražbe, kao referentna cijena uzima se zaključna cijena prethodnog trgovinskog dana.

5 Nalog sa skrivenom količinom

Prilikom unosa naloga sa skrivenom količinom njegova minimalna vrijednost mora iznositi najmanje 10.000 eura preračunato po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke.

Prilikom unosa naloga sa skrivenom količinom financijskih instrumenata, vidljiva količina mora iznositi najmanje 5% od ukupne količine navedene u nalogu.

Nalozi sa skrivenom količinom nisu podržani u trgovini strukturiranim proizvodima i pravima.

6 Režim pomaka cijene

Na temelju članka 157. st. 2. Pravila, Burza određuje režim pomaka cijene za dionice i udjele ETF-ova sukladno Delegiranoj uredbi komisije (EU) 2017/588 od 14. srpnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za režim pomaka cijene za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima i fondove čijim se udjelima trguje na burzi.

Tablica pomaka cijene

Raspon cijena	Kategorija likvidnosti					
	0 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 10	10 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 80	80 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 600	600 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 2 000	2 000 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 9 000	9 000 ≤ prosječan dnevni broj transakcija
Kategorija likvidnosti	1	2	3	4	5	6
0 ≤ cijena < 0,1	0,0005	0,0002	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001
0,1 ≤ cijena < 0,2	0,001	0,0005	0,0002	0,0001	0,0001	0,0001
0,2 ≤ cijena < 0,5	0,002	0,001	0,0005	0,0002	0,0001	0,0001
0,5 ≤ cijena < 1	0,005	0,002	0,001	0,0005	0,0002	0,0001
1 ≤ cijena < 2	0,01	0,005	0,002	0,001	0,0005	0,0002
2 ≤ cijena < 5	0,02	0,01	0,005	0,002	0,001	0,0005
5 ≤ cijena < 10	0,05	0,02	0,01	0,005	0,002	0,001
10 ≤ cijena < 20	0,1	0,05	0,02	0,01	0,005	0,002
20 ≤ cijena < 50	0,2	0,1	0,05	0,02	0,01	0,005
50 ≤ cijena < 100	0,5	0,2	0,1	0,05	0,02	0,01
100 ≤ cijena < 200	1	0,5	0,2	0,1	0,05	0,02
200 ≤ cijena < 500	2	1	0,5	0,2	0,1	0,05
500 ≤ cijena < 1 000	5	2	1	0,5	0,2	0,1
1 000 ≤ cijena < 2 000	10	5	2	1	0,5	0,2
2 000 ≤ cijena < 5 000	20	10	5	2	1	0,5

Raspon cijena	Kategorija likvidnosti					
	0 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 10	10 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 80	80 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 600	600 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 2 000	2 000 ≤ prosječan dnevni broj transakcija < 9 000	9 000 ≤ prosječan dnevni broj transakcija
Kategorija likvidnosti	1	2	3	4	5	6
5 000 ≤ cijena < 10 000	50	20	10	5	2	1
10 000 ≤ cijena < 20 000	100	50	20	10	5	2
20 000 ≤ cijena < 50 000	200	100	50	20	10	5
50 000 ≤ cijena	500	200	100	50	20	10

7 Kratka prodaja

Član je obavezan dostaviti Burzi obavijest o izvršenim transakcijama prodaje pozajmljenih financijskih instrumenata odnosno kupnje radi povrata zajma iz članka 224. st. 2. Pravila u obliku Excel datoteke na obrascu koji je dostupan na internetskoj stranici Burze.

Navedena obavijest dostavlja se Burzi najkasnije do 15:00 sati sljedećeg trgovinskog dana na adresu elektronske pošte *nadzor@zse.hr*.

8 Oznaka vrste računa i broj računa za namiru

Nastavno na članak 184. i 185. Pravila, Burza određuje način unosa oznake vrste računa i broj računa za namiru u SKDD-CCP Smart Clear d.d. (dalje u tekstu: SKDD-CCP).

8.1 Način unosa vrste računa i računa za namiru

Prilikom unosa naloga u trgovinski sustav, član je dužan odabrati vrstu računa i upisati broj računa za namiru u SKDD-CCPu na sljedeći način:

1. u slučaju unosa naloga za pojedinačnog ulagatelja koji nije izdvojeni klijent, član je dužan kao vrstu računa odabrati predefimirani račun klijenta (A);
2. u slučaju unosa naloga za pojedinačnog ulagatelja koji je izdvojeni klijent, član je dužan kao vrstu računa odabrati predefimirani račun klijenta (A) i upisati broj računa za namiru izdvojenog klijenta u tekst polje;
3. u slučaju unosa naloga za vlastiti račun člana, član je dužan kao vrstu računa odabrati vlastiti račun člana (P), pri čemu isti smije koristiti jedino u slučaju trgovanja za vlastiti račun;
4. u slučaju unosa ponude održavatelja tržišta, član je dužan kao vrstu računa odabrati račun održavatelja tržišta (D).

8.2 Izmjena podataka

Odmah nakon što uoči pogrešno unesenu vrstu računa i/ili broj računa za namiru, član je dužan podnijeti zahtjev za izmjenu istog. Uz zahtjev za izmjenu, član je dužan dostaviti i presliku ispisa iz knjige naloga sukladno kojem je nalog unesen u trgovinski sustav.

Zahtjev za izmjenu podataka dostavlja se Burzi na adresu elektronske pošte nadzor@zse.hr.

Burza će na zahtjev člana izmijeniti vrstu računa i/ili broj računa za namiru u bazi podataka koja sadrži podatke o transakcijama.

9 Dostava identifikatora relevantnih strana u nalogima

Na temelju članka 184. st. 3. Pravila, način dostave identifikatora relevantnih strana u nalogima koji propisuje Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/580 od 24. lipnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za evidentiranje relevantnih podataka u vezi s nalogima koji se odnose na financijske instrumente (dalje: Uredba (EU) br. 2017/580), definiran je u Pravitku 1. ovoga Priručnika.

Način dostave identifikatora relevantnih strana u nalogima primjenjuje se na odgovarajući način i na blok-transakcije.

10 Blok-transakcije

Na temelju odredbe članka 221. stavak 2. Pravila, Burza određuje minimalnu veličinu i druge parametre blok-transakcija određenim financijskim instrumentima.

10.1 Dogovorene transakcije

Blok transakcija je transakcija financijskim instrumentima uvrštenim na uređeno tržište ili primljenim u trgovinu na Progress tržište, koja svojom veličinom prelazi uobičajenu veličinu tržišta, dogovorena bilateralno, a sklopljena putem trgovinskog sustava Burze. Pri tome član Burze poduzima jednu od sljedećih zadaća:

- a) trguje za vlastiti račun s drugim članom koji djeluje za račun klijenta
- b) trguje s drugim članom, pri čemu oba izvršavaju naloge za vlastiti račun
- c) djeluje kako za račun kupca tako i za račun prodavatelja
- d) djeluje za račun kupca, dok drugi član djeluje za račun prodavatelja
- e) trguje za vlastiti račun izvršavajući nalog klijenta.

10.2 Minimalna veličina blok-transakcija

Minimalna veličina blok-transakcija za obveznice ovisi o vrsti obveznice te iznosi:

- Za državne obveznice 45.000.000,00 kn
- Za korporativne obveznice 7.500.000,00 kn
- Za javne obveznice 27.000.000,00 kn

Minimalna veličina blok-transakcija za dionice iznosi 2.000.000,00 kn.

Sklapanje blok-transakcija niže vrijednosti od gore navedenih nije dozvoljeno.

10.3 Datum namire

Datum namire za blok-transakcije može biti između T+1 i T+90.

11 Maksimalni broj naloga

Na temelju odredbe članka 32. st. 2. Pravila, Burza određuje maksimalni dopušteni broj naloga koje član može unijeti u trgovinski sustav u jedinici vremena. Član može unijeti maksimalno 20 naloga u sekundi. Član može zakupiti dodatne kapacitete direktno od Bečke burze.

12 Kontrole prije trgovanja

Na temelju odredbe članka 203. Pravila, Burze određuje maksimalnu vrijednost naloga i maksimalnu količinu naloga koje član može unijeti u trgovinski sustav kako slijedi:

- Maksimalna vrijednost naloga: 3.000.000,00 eura
- Maksimalna količina naloga: 150.000.000 kom

Svaka od navedenih kontrola automatski onemogućava unos naloga čija je vrijednost naloga odnosno količina naloga, veća od maksimalno propisanog praga. U slučaju potrebe da provede nalog veći od maksimalno propisane vrijednosti, član može kontaktirati Burzu na telefon 01/4686-839 ili 01/4686-838 te će navedena kontrola privremeno biti onemogućena i član će moći izložiti nalog.

13 Način obavještavanja o nalogima najavljenim u Cross Request-u

Nastavno na članak 219a. Pravila, Burza određuje način i rok obavještavanja Burze o nalogima najavljenim u Cross Request-u.

Najavu u Cross Request-a unosi član koji zastupa kupca putem trgovinskog sustava Burze koristeći Cross Request funkcionalnost. Član je dužan Burzi dostaviti identifikacijsku oznaku naloga kojeg je unio u trgovinski sustav na osnovi najave odnosno Cross Requesta. Član može ispuniti obvezu dostave navedene informacije unosom posebne oznake od dva znaka „+x“ u tekstualno polje (Text) predmetnog naloga. Polje smije sadržavati druge znakove prije navedene oznake.

Ukoliko član nema tehničku mogućnost označavanja naloga na navedeni način, dužan je dostaviti identifikacijsku oznaku naloga - koju dodjeljuje trgovinski sustav nakon izlaganja - na adresu e-pošte: nadzor@zse.hr sa naslovom „CROSS REQUEST nalog“. Navedeni podatak dostavlja se Burzi najkasnije do 16:30 sati (po SEV-u).

14 Prijelazne i završne odredbe

Ovaj Priručnik stupa na snagu 1. siječnja 2019. godine.

Na dan stupanja na snagu ovog Priručnika prestaje važiti Trgovinski priručnik od 5. listopada 2018. godine.

15 Prvitak 1: Dostava skraćenih oznaka članova

U svrhu usklađenosti s odredbama Uredbe (EU) br. 2017/580, Burza mora pribaviti dodatne podatke od svojih članova koji sudjeluju u trgovanju.

Burza je dužna čuvati i dati na raspolaganje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga sljedeće podatke vezano uz identifikaciju relevantnih strana u nalogima (između ostalih, one koji su obvezni u skladu s Tablicom 2. Uredbe (EU) br. 2017/580:

Rubrika	Rubrika	Kratki opis
1.	Identifikacija subjekta koji je podnio nalog	Identifikator pravne osobe (LEI) člana
3.	Identifikacijska oznaka klijenta	Identifikacija klijenta člana
4.	Odluka o ulaganju unutar društva	Oznaka koja se upotrebljava za identifikaciju osobe ili algoritma unutar člana koji ima primarnu odgovornost za odluku o ulaganju
5.	Izvršenje u okviru društva	Oznaka za identifikaciju osobe ili algoritma unutar člana odgovornog za izvršenje naloga, odnosno utvrđenog od strane klijenta člana

Prilikom unosa naloga članovi moraju unijeti vrijednosti skraćenih oznaka u rubrike identifikacijske oznake klijenta, izvršenja i odluke o ulaganju.

1 Identifikacija subjekta koji je podnio nalog

Za identifikaciju subjekta koji je podnio nalog koristi se **identifikator pravne osobe (LEI) člana**.

Članovi moraju imati valjano izdanu i propisno obnovljenu oznaku identifikatora pravne osobe u skladu s normom ISO 17442. Članovi moraju osigurati da su referentni podaci koji se odnose na njihov identifikator pravne osobe obnovljeni u skladu s uvjetima bilo koje od ovlaštenih lokalnih operativnih jedinica sustava globalnih identifikatora pravnih osoba.

2 Identifikacijska oznaka klijenta

Prema čl. 25. st. 2. Uredbe (EU) br. 600/2014 i čl. 2. Uredbe (EU) br. 2017/580, Burza je dužna čuvati i dati na raspolaganje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga podatke vezano uz identifikaciju klijenta člana.

Postoji pet mogućnosti za dostavu podataka iz Rubrike 3. „**Identifikacijska oznaka klijenta**“Tablice 2. Uredbe (EU) br. 2017/580:

1. kada je klijent pravni subjekt, upotrebljava se oznaka LEI klijenta
2. kada klijent nije pravni subjekt, upotrebljava se nacionalna identifikacijska oznaka – National ID klijenta
3. u slučaju pridruženih naloga upotrebljava se oznaka AGGR
4. U slučaju naloga koji čekaju na alokaciju upotrebljava se oznaka PNAL.
5. Ova se rubrika ne popunjava samo ako član trguje za vlastiti račun.

Identifikacijska oznaka klijenta odnosi se na izravnoga klijenta člana. Članovi su dužni dostaviti samo LEI ili National ID svojih izravnih klijenata.

Oznake AGGR i PNAL propisane su u čl. 2. st. 3. i u čl. 2. st. 2. Uredbe (EU) br. 2017/580 o vođenju relevantnih podataka koji se odnose na naloge u okviru poslovanja financijskim instrumentima u skladu s čl. 25. st. 2 Uredbe (EU) br. 600/2014.

3 Skraćene identifikacijske oznake klijenata

Članovi moraju specificirati *identifikacijsku oznaku klijenta* upisivanjem skraćene oznake u rubriku ClientID u sustavu Xetra® prilikom unosa/izmjene naloga. Format skraćene oznake je cijeli broj od 8 bajtova (0 - 18446744073709551614).

Zadane su sljedeće standardne skraćene oznake koje se moraju upotrebljavati za identifikaciju:

- **0** – za ovaj nalog nema klijenta (eng. No client for this order)
- **1** – oznaka pridruženog naloga (eng. Aggregated order flag) „AGGR“
- **2** – oznaka naloga koji čekaju na alokaciju (eng. Pending allocations flag) „PNAL“.

Članovi moraju dodijeliti skraćene oznake identifikacijskim oznakama koje su obvezne za identifikaciju njihovih izravnih klijenata. Svaka skraćena oznaka mora završavati kontrolnom znamenkom u skladu s Dammmovim algoritmom.

Članovi moraju učitati datoteku koja sadrži mapiranje između skraćenih oznaka i odgovarajućih oznaka National ID ili LEI putem Usluge dostave skraćenih oznaka članova Burze.

4 Odluka o ulaganju unutar društva

Kako je utvrđeno u čl. 8. st. 1 Uredbe (EU) br. 2017/590, rubrika „**Odluka o ulaganju unutar društva**“ popunjava se kada član trguje za vlastiti račun jer time svoje knjige izlaže riziku i stoga se smatra da donosi odluku o ulaganju. Ako je odluku o ulaganju donijela/donio primarno:

- osoba unutar društva člana, mora se upisati oznaka National ID te osobe,
- algoritam, mora se upisati identifikacijska oznaka algoritma.

Ako član ne trguje za vlastiti račun (djelujući *na temelju uparivanja naloga* ili *u bilo kojem drugom svojstvu*), smatra se da odluku o ulaganju donosi klijent bez obzira na to je li član klijentu preporučio dotični financijski instrument jer je naposljetku odluku o ulaganju donio klijent. U takvim slučajevima ne treba popunjavati rubriku „**Odluka o ulaganju unutar društva**“.

Ako je potrebno, članovi moraju postaviti rubriku indikatora odluke o ulaganju (eng. *Investment decision indicator*) u sustavu Xetra® te bi identifikator odluke o ulaganju u obliku skraćene oznake trebali unijeti u rubriku *Investment decision* u sustavu Xetra® prilikom unosa/izmjene naloga. U rubrici *Investment decision indicator* mora se naznačiti predstavlja li skraćena oznaka ili račun za trgovanje u sustavu Xetra® fizičku osobu ili algoritam. Ako se to ne traži, i rubrika *Investment decision indicator* i ona *Investment decision* ostaju prazne.

U slučajevima kada odluku o ulaganju donosi osoba ili algoritam unutar društva člana i za izvršavanje naloga koristi se poseban račun za trgovanje u sustavu Xetra® (tj. CEE Trader, J-Trader, posebni račun za algoritam), može se ispustiti unošenje skraćene oznake odluke o ulaganju. U tom se slučaju podrazumijeva da je odluku o ulaganju donijela ista osoba ili algoritam koji su donijeli i odluku o izvršenju.

5 Izvršenje u okviru društva

Rubrika „**Izvršenje u okviru društva**“ mora se popuniti u svakom izvješću o transakciji. Ako je odluku o izvršenju donio/donijela primarno:

- klijent (npr. ako klijent zadaje pojedinosti o transakciji, uključujući mjesto izvršenja), mora se upotrijebiti vrijednost „KLIJENT“
- osoba izvan društva člana (npr. zaposlenik društva unutar iste grupe), mora se upotrijebiti vrijednost „KLIJENT“

- osoba unutar člana, mora se upotrijebiti oznaka National ID te osobe,
- algoritam, mora se upotrijebiti identifikacijska oznaka algoritma.

Članovi moraju postaviti rubriku indikatora odluke o izvršenju (eng. *Investment decision indicator*) u sustavu Xetra® (fizička osoba ili algoritam) te bi informacije za izvršenje u obliku skraćene oznake trebali unijeti u rubriku *Execution decision* u sustavu Xetra® prilikom unosa/izmjene naloga.

Zadana je sljedeća standardna skraćena oznaka koja se mora upotrebljavati za identifikaciju:

- **3** – KLIJENT (eng. CLIENT).

U slučajevima kada odluku o izvršenju donosi osoba ili algoritam unutar društva člana i za izvršavanje naloga koristi se poseban račun za trgovanje u sustavu Xetra® (tj. CEE Trader, J-Trader, posebni račun za algoritam), može se ispustiti unošenje skraćene oznake. U tom se slučaju podrazumijeva da je odluku o izvršenju donio korisnik računa za trgovanje. Članovi moraju osigurati mapiranje između takvih računa za trgovanje (Xetra® Trader IDs) i prema oznakama National ID ili identifikacijskih oznaka algoritama putem Usluge dostave skraćenih oznaka članova Burze.

6 Skraćene oznake odluka o ulaganju/izvršenju

Članovi osobama unutar društva člana moraju dodijeliti skraćene oznake za National ID, a algoritmima za identifikacijske oznake algoritama. Svaka skraćena oznaka mora završavati kontrolnom znamenkom u skladu s Dammovim algoritmom.

Članovi moraju učitati datoteku koja sadrži mapiranje između skraćenih oznaka i odgovarajućih oznaka National ID i identifikacijskih oznaka algoritama putem Usluge dostave skraćenih oznaka članova Burze.

7 Rok za dostavu skraćenih oznaka

Rok za dostavu potpunih skraćenih oznaka je 15 minuta poslije završetka faze poslije trgovanja dotičnog dana trgovanja.

Članovi mogu slati upite o statusu potpunosti unesenih skraćenih oznaka u bilo kojem trenutku putem Usluge dostave skraćenih oznaka članova Burze.

Ako član ne dostavi sve duge oznake za skraćene oznake unesene u sustav Xetra® do roka, Burza će obavijesti člana o tome da podaci nisu potpuni. Članovi moraju osigurati da nedostajući podaci budu upotpunjeni najkasnije do 17:00 (po SEV-u).